

ราชอาณาจักรภูฏาน (Kingdom of Bhutan)

1. ภาพรวมทั่วไป (การเมืองการปกครอง บทบาทในภูมิภาคและประชาคมโลก)

ประเทศภูฏานปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2551 โดยมีสมเด็จพระราชาธิบดีจิกมี เคเซอร์ นัมเกล วังชุก (His Majesty King Jigme Khesar Namgyel Wangchuck) ทรงเป็น พระประมุขสำหรับฝ่ายบริหารนั้น มีนายดาโช เซริง ตบกยา (Dasho Tshering Tobgay) ดำรงตำแหน่ง นายกรัฐมนตรี (Lyongchen) ซึ่งมีที่มาจากการเป็นหัวหน้าพรรคการเมืองที่ได้รับที่นั่งในสมัชชาแห่งชาติ (National Assembly) สูงที่สุดจากการเลือกตั้งทั่วไป โดยนายกรัฐมนตรีจะเป็นผู้เสนอชื่อสมาชิกวุฒิสภาเพื่อโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็น คณะรัฐมนตรี (Lhengye Zhungtshog) ซึ่งมีวาระการดำรงตำแหน่ง 5 ปี นอกจากนี้ยังมีสภาแห่งชาติ (National Council) ทำหน้าที่ถวายคำปรึกษาแก่พระมหากษัตริย์และกลั่นกรองกฎหมาย ซึ่งเป็นการปรับบทบาทจากสภาที่ปรึกษาเดิม (Royal Advisory Council) เพื่อให้การบริหารประเทศเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลและความสุขมวลรวมประชาชาติ (Gross National Happiness - GNH) อย่างยั่งยืน สำหรับอำนาจนิติบัญญัติในภูฏานจะใช้ระบบ 2 สภา (Bicameral Parliament) ประกอบด้วย

- National Council สมาชิกไม่มีการสังกัดพรรค (Non-partisan National Council) จำนวน 25 ที่นั่ง โดย 20 ที่นั่งมาจากการเลือกตั้งในแต่ละ 20 เขตเลือกตั้ง (Dzongkhags) และพระมหากษัตริย์เป็นผู้เสนอชื่อสมาชิกอีก 5 ที่นั่ง วาระการดำรงตำแหน่ง 4 ปี

- รัฐสภา (National Assembly) สมาชิกจำนวน 47 ที่นั่ง มาจากการเลือกตั้ง วาระการดำรงตำแหน่ง 5 ปี อำนาจตุลาการศาลสูงสุด ได้แก่ ศาลฎีกา (Supreme Court of Appeal) พระมหากษัตริย์เป็นผู้แต่งตั้งผู้พิพากษา

ภูฏานมีเป้าหมายในการดำเนินนโยบายต่างประเทศเพื่อรักษาบูรณภาพแห่งดินแดนของประเทศและส่งเสริมการพัฒนาประเทศ อีกทั้งดำเนินนโยบายต่างประเทศอย่างมียุทธศาสตร์ภายใต้แนวคิดการปฏิสัมพันธ์เชิงธรรมาภิบาล (Utilitarian Engagement) หรือการสร้างความสัมพันธ์กับนานาชาติโดยมุ่งเน้นผลประโยชน์ที่เกื้อกูลต่อการพัฒนาประเทศตามความจำเป็น เพื่อดึงทรัพยากรและความรู้จากภายนอกมาเสริมสร้างความเข้มแข็งภายในประเทศ ขณะเดียวกันก็ยังคงรักษาจุดยืนความเป็นกลางและอธิปไตยของตนเองไว้อย่างเคร่งครัด เพื่อไม่ให้ถูกดึงเข้าไปอยู่ในความขัดแย้ง

ของประเทศมหาอำนาจ เช่น ภูฏานไม่มีความสัมพันธ์ทางการทูตอย่างเป็นทางการกับประเทศสมาชิกถาวรของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ (P5) อีกทั้งมีสถานเอกอัครราชทูตและคณะผู้แทนถาวรประจำในต่างประเทศเพียงไม่กี่แห่ง เช่น อินเดีย บังกลาเทศ และไทย อย่างไรก็ตาม ภูฏานจะไม่มีสถานทูตประจำในหลายประเทศ แต่ใช้วิธี "เขตอาณัติครอบคลุม" (Concurrent Accreditation) เช่น ให้สถานทูตในไทยดูแลความสัมพันธ์กับสิงคโปร์และเมียนมาไปพร้อมกัน หรือให้สถานทูตในเบลเยียมดูแลประเทศในยุโรปหลายประเทศ เป็นต้น

ไทยและภูฏานยังคงมีความสัมพันธ์อันแน่นแฟ้นทั้งในระดับราชวงศ์และด้านเศรษฐกิจการค้า โดยเมื่อวันที่ 18 เมษายน 2569 ที่นครอิสตันบูล สาธารณรัฐเติร์กีนายมงคล สุระสัจจะ ประธานวุฒิสภา ในฐานะรองประธานรัฐสภา ได้รับมอบหมายจากประธานรัฐสภาให้เป็นหัวหน้าคณะผู้แทนไทยนำคณะสมาชิกรัฐสภาไทยเข้าร่วมประชุมสหภาพรัฐสภา (Inter-Parliamentary Union - IPU) โดยได้มีการร่วมพบปะพูดคุยกับประธาน IPU เลขาธิการ IPU รวมถึงประธานรัฐสภาของภูฏานเพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศด้วยการทูตรัฐสภาเชิงรุก

ณ เดือนมกราคม-กุมภาพันธ์ 2569 กระทรวงพาณิชย์ได้เปิดเผยตัวเลขมูลค่าการค้าระหว่างไทย-ภูฏาน โดยไทยส่งออกสินค้าไปยังภูฏานคิดเป็นมูลค่าทั้งสิ้น 438.5 ล้านบาท ขณะที่การนำเข้าสินค้าจากภูฏานมีมูลค่า 262,916 บาท สินค้าส่งออกที่สำคัญของไทยไปยังภูฏานในเดือนมกราคม-กุมภาพันธ์ 2569 ได้แก่ เครื่องสำอาง สบู่ และผลิตภัณฑ์รักษาผิว ผ้าฝ้าย ผลิตภัณฑ์ข้าวสาลีและอาหารสำเร็จรูปอื่น ๆ ยาพาหนะและส่วนประกอบ สินค้าอุตสาหกรรมเกษตร รวมถึงผลไม้กระป๋องและแปรรูป ส่วนมูลค่านำเข้าสินค้าจากภูฏานมายังไทยเดือนมกราคม-กุมภาพันธ์ 2569 อยู่ที่ 0.08 ล้านบาท โดยสินค้านำเข้าจากภูฏานมายังไทยอันดับต้นในช่วงสองเดือนดังกล่าวเป็นผลิตภัณฑ์โลหะ และเครื่องบิน เครื่องร่อน อุปกรณ์การบิน และส่วนประกอบ

หลังจากมีการลงนามความตกลงการค้าเสรี (Free Trade Agreement - FTA) ระหว่างไทยและภูฏาน เมื่อวันที่ 3 เมษายน 2568 ในช่วงไตรมาสสุดท้ายของปี 2568 สภาแห่งชาติของภูฏานได้เร่งพิจารณาและรับรองข้อตกลงดังกล่าว เพื่อให้สามารถเริ่มบังคับใช้ได้จริงใน

วันที่ 1 มกราคม 2569 ซึ่งไทยได้เตรียมยกเว้นภาษีนำเข้าสินค้าจากภูฏานสูงถึงร้อยละ 94 ของรายการสินค้าทั้งหมด ขณะที่ภูฏานจะยกเว้นภาษีให้สินค้าไทยครบทุกรายการ ร้อยละ 100 ทั้งนี้ เมื่อวันที่ 23 มี.ค. 2569 นางสาวโชติมา เอี่ยมสวัสดิกุล อธิบดีกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ เปิดเผยถึงแผนการเจรจาจัดทำFTA ของไทยในปี 2569 ว่าจะเร่งเดินหน้าผลักดัน FTA ไทย-ภูฏาน ซึ่งปัจจุบันอยู่ระหว่างขั้นตอนการดำเนินการขออนุมัติการภายใน โดยตั้งเป้าให้ความตกลงมีผลใช้บังคับภายในวันที่ 1 ม.ค. 2570¹

นอกจากนี้ รัฐบาลภูฏานได้เริ่มประชาสัมพันธ์โครงการเมืองใหม่เกเลพู (Gelephu Mindfulness City -

GMC) ต่อนักลงทุนไทยในเชิงรุก เพื่อดึงดูดการลงทุนในด้านโครงสร้างพื้นฐานและบริการ ซึ่งจะเป็นโอกาสใหม่ทางการค้าของไทยในอนาคต ขณะเดียวกัน ยังมีการนำสินค้าเกษตรพรีเมียมจากภูฏาน เช่น ถั่งเช่า และน้ำผึ้งเข้ามาจัดแสดงและวางจำหน่ายในไทยมากขึ้น เพื่อเตรียมพร้อมรับสิทธิประโยชน์ทางภาษีร้อยละ 0 ที่จะเกิดขึ้นในปี 2569 ทั้งนี้ ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ 2569 สมเด็จพระราชาธิบดีจิกมี เคเซอร์ นัมเกล วังชุก ทรงนำคณะสื่อไทย ได้แก่ The Standard และเอกชนไทย ได้แก่ บริษัท แมกโนเลีย ควอลิตี้ ดีเวล็อปเม้นต์ คอร์ปอเรชั่น จำกัด หรือ MQDC เดินทางเยือน GMC ในภูฏานด้วยพระองค์เอง²

2. ตัวชี้วัดทางเศรษฐกิจ (Economic Indicators)

ลำดับที่	รายการ	2565 (2022)	2566 (2023)	2567 (2024)	2568 (2025)	2569f (2026)
1	ประชากร (ล้านคน) ³	0.778	0.784	0.789	0.791	0.792
2	อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ (ร้อยละ) ³	4.826	4.916	6.098	7.123	7.478
3	ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (พินล้านเหรียญสหรัฐ) ³	2.866	2.92	3.147	3.474	3.856
4	รายได้เฉลี่ยต่อหัว (พินล้านเหรียญสหรัฐ) ³	3682.802	3726.454	3989.302	4394.15	4867.007
5	อัตราเงินเฟ้อ (ร้อยละ) ³	5.946	4.535	4.295	2.557	3.959
6	อัตราการว่างงาน (ร้อยละ) ⁴	5.90	3.50	3.10	3.8 ^{Q4}	N/A
7	หนี้รัฐบาลต่อ GDP (ร้อยละ) ³	119.859	117.18	108.717	103.612	120.282
8	เงินลงทุนจากต่างประเทศ (FDI) (ล้านเหรียญสหรัฐ) ⁵	8.40	11.91	22.77	N/A	N/A
9	ดุลบัญชีเดินสะพัด (พินล้านเหรียญสหรัฐ) ³	-0.847	-1.022	-0.642	-0.655	-0.745
10	ดุลการให้กู้ยืมสุทธิ/การกู้ยืมสุทธิ (ร้อยละต่อ GDP) ³	-6.952	-4.731	-1.789	-2.702	-2.882
11	เงินทุนสำรองสุทธิ (พินล้านเหรียญสหรัฐ) ⁶	0.57	0.62	0.81	1.31 ^f	1.68

หมายเหตุ : ตัวเลขประมาณการ เนื่องจากหน่วยงานนี้ยังไม่เปิดเผยตัวเลขจริง

^{Q4} พบข้อมูลที่เปิดเผยเฉพาะ Q4 ของปี 2568

¹ <https://www.thaipost.net/economy-news/968174/>

² https://www.youtube.com/watch?v=S_qO4n3efNc&t=1639s

³ International Monetary Fund Data Portal

⁴ Trading Economics

⁵ World Bank

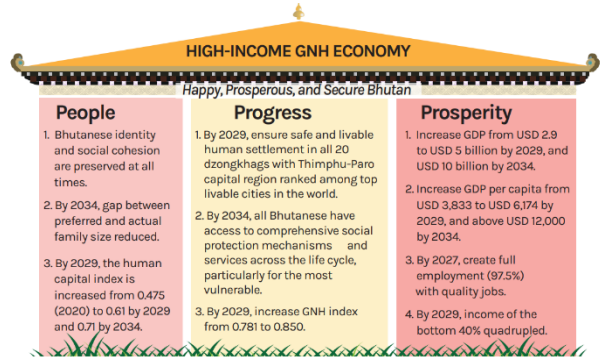
⁶ Department of Macro-Fiscal and Development Finance

3. นโยบายรัฐบาล

ภูฏานดำเนินนโยบายโดยใช้หลัก "ความสุขมวลรวมประชาชาติ" (Gross National Happiness - GNH) แทนการวัดการพัฒนาจากอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและดำเนินนโยบายเปิดประเทศหรือนโยบายมองออกไปข้างนอก (Outward-looking Policy) ภูฏานเริ่มดำเนินการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ ส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศ เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจแบบยั่งยืน ภูฏานมีทิศทางในการพัฒนาประเทศอย่างค่อยเป็นค่อยไป โดยไม่ทำลายสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมของประเทศ ในทางปฏิบัติจึงไม่ต้องการการลงทุนจากต่างประเทศมากนัก

บทบาทของรัฐบาลต่อระบบเศรษฐกิจลดน้อยลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบัน รัฐบาลดำเนินนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจแบบตะวันตกทำให้รัฐเป็นเพียงผู้ควบคุมกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ส่วนเอกชนเป็นผู้ขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ อย่างไรก็ตาม รัฐบาลยังคงมีบทบาทในการควบคุมอุตสาหกรรมหลักของประเทศ ตลอดจนเป็นผู้ลงทุนหรือผู้ร่วมทุนกับเอกชนในการลงทุนในโครงการโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ของประเทศ โดยเฉพาะโครงการไฟฟ้าพลังงานน้ำ (Hydropower Plant) และการก่อสร้างถนน มีการเปิดบริษัทเอกชนที่มีกระทรวงการคลังเป็นผู้ถือหุ้นเพื่อรองรับการลงทุนร่วมกับเอกชนและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ รัฐบาลมีรายได้จากการเก็บภาษีที่ต่ำมาก เมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ รายได้จากการเก็บภาษีคิดเป็นร้อยละ 0.3 ของรายได้ทั้งหมด ขณะที่รายได้จากภาษีธุรกิจคิดเป็นร้อยละ 3 โดยรายได้ส่วนใหญ่มาจากการขายไฟฟ้าพลังงานน้ำให้ประเทศเพื่อนบ้าน

ปัจจุบันภูฏานกำลังดำเนินการพัฒนาประเทศภายใต้แผนพัฒนา 5 ปี ฉบับที่ 13 (13th Five Year Plan 2024 – 2029) มีเป้าหมายในการพัฒนาภูฏานไปสู่ "เศรษฐกิจ GNH ที่มีรายได้สูง" ผ่านยุทธศาสตร์ 3 เสาหลัก "ประชาชน (People) ความก้าวหน้า (Progress) ความเจริญรุ่งเรือง (Prosperity) โดยเน้นการพัฒนาความเป็นอยู่ของประชาชนครอบคลุมทั้งการศึกษา และสุขภาพ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาเมือง และการบริการสาธารณะ รวมทั้งตั้งเป้าหมายเพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) เป็น 5 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ภายในปี 2572 โดยการเพิ่มรายได้/หัว พร้อมทั้งสร้างงานและลดความเหลื่อมล้ำ เพื่อเปลี่ยนภูฏานให้เป็นเศรษฐกิจที่มีรายได้สูง โดยขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมอย่างยั่งยืน พร้อมทั้งสร้างระบบการปกครองที่มีความน่าเชื่อถือพร้อมขับเคลื่อนการเติบโตทางเศรษฐกิจที่รวดเร็วยกระดับคุณภาพชีวิต และสร้างความสมดุลระหว่างการให้ความสำคัญทางสังคม

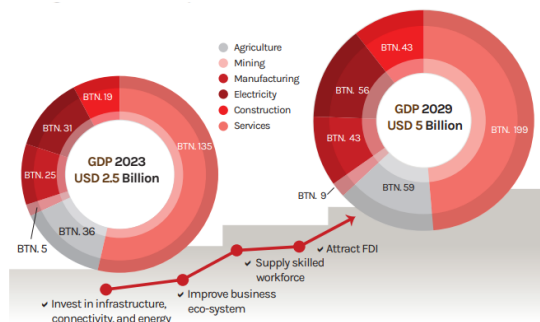

แผนภาพ 1 : ยุทธศาสตร์ 3 เสาหลัก

สิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจของภูฏาน ในขณะที่ยังคงส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจและความยั่งยืน

แผนการพัฒนาเศรษฐกิจภายใต้แผนพัฒนา 5 ปี มุ่งเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจผ่านการเสริมสร้างผลิตภาพและการกระจายผลิตภัณฑ์และตลาด เพื่อลดการพึ่งพาการผลิตไฟฟ้าพลังน้ำที่เป็นฐานของเศรษฐกิจในปัจจุบัน ซึ่งมีเป้าหมายหลักในการเปลี่ยนภูฏานให้เป็นประเทศรายได้สูง ภายในปี 2572 โดยมีกลยุทธ์และโครงการหลักเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจที่เอื้อต่อการทำธุรกิจ การปรับปรุงคุณภาพโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน สะพาน สนามบิน และพลังงานหมุนเวียน พัฒนาทักษะอาชีพให้กับประชากร ภูฏานผ่านการพัฒนาเทคนิคและการฝึกอบรม รวมถึงพัฒนาระบบการศึกษาในระดับอุดมศึกษา เพื่อให้มีการเรียนการสอนที่ทันสมัยและแข่งขันได้ พร้อมทั้งพัฒนาเศรษฐกิจควบคู่กับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

ภูฏานยังมี Bhutan 21st Century Economic Roadmap ซึ่งเปิดตัวอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 4 มิถุนายน 2564 เพื่อเป็นยุทธศาสตร์เศรษฐกิจระยะยาวมุ่งสู่ปี 2050 โดยปฏิรูปโครงสร้างเศรษฐกิจจากแบบดั้งเดิมไปสู่เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยี (Innovation-driven Economy) โดยคาดหวังผลลัพธ์ในการยกระดับรายได้ประชาชนและตั้งเป้าขยายขนาด GDP ของประเทศให้เติบโตขึ้นถึง 10 เท่า ภายใต้ปรัชญาความสุขมวลรวมประชาชาติ (GNH) ที่ยั่งยืน

แผนภาพ 2 : Road Map for Bhutan's Economic Enhancement (BTN in billions)

4. สถานะล่าสุดทางเศรษฐกิจ

เศรษฐกิจของภูฏานขยายตัวอย่างแข็งแกร่งและครอบคลุมในหลายภาคส่วน โดยธนาคารพัฒนาเอเชีย (Asian Development Bank – ADB) ประเมินว่าอัตราการเติบโตของ GDP ปี 2568 ของภูฏานสูงถึงร้อยละ 8.5 แรงตัวขึ้นจากร้อยละ 7.5 ในปี ก่อนหน้า โดยมีปัจจัยขับเคลื่อนหลักมาจากภาคอุตสาหกรรมที่ขยายตัวถึงร้อยละ 14 โดยเฉพาะการผลิตไฟฟ้าที่เติบโตโดดเด่นถึงร้อยละ 20.5 จากการเริ่มเดินเครื่องโครงการไฟฟ้าพลังน้ำสำคัญ เช่น Punatsangchhu II (1,020 MW) และโครงการโซลาร์เซลล์ Sephu นอกจากนี้ภาคการก่อสร้างยังกลับมาขยายตัวในระดับเลขสองหลักจากการเร่งรัดโครงการไฟฟ้าพลังน้ำต่อเนื่องและการก่อสร้างสนามบินเนเลพู ขณะที่ ภาคบริการได้รับอานิสงส์จากการฟื้นตัวอย่างก้าวกระโดดของจำนวนนักท่องเที่ยวซึ่งเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 30 ส่งผลดีต่อธุรกิจโรงแรม ร้านอาหาร และการขนส่ง

สำหรับแนวโน้มในปี 2569 และ 2570 ADB คาดว่าเศรษฐกิจจะยังคงรักษาอัตราการเติบโตที่ร้อยละ 6.9 และ 7.2 ตามลำดับ ภายใต้สมมติฐานการฟื้นตัวอย่างต่อเนื่อง (Early Stabilization Scenario) โดยมี การลงทุนในโครงการโครงสร้างพื้นฐานด้านพลังงานน้ำขนาดใหญ่รวมกว่า 2,295 MW เป็นแกนหลักในการขับเคลื่อนภาคการก่อสร้างและอุตสาหกรรมเหมืองแร่ อย่างไรก็ตาม ภาคบริการมีแนวโน้มขยายตัวในอัตราที่ชะลอลงเข้าสู่ระดับค่าเฉลี่ยปกติ เนื่องจากข้อจำกัดด้านขีดความสามารถในการรองรับของโรงแรมและเที่ยวบิน

ภาวะราคาและอัตราเงินเฟ้อ ในปี 2568 ปรับตัวสูงขึ้นมาอยู่ที่ร้อยละ 3.5 (จากร้อยละ 2.8 ในปี 2567) ตามการเพิ่มขึ้นของราคาอาหารที่ขยายตัวร้อยละ 5.5 สำหรับปี 2569 ADB คาดการณ์ว่าอัตราเงินเฟ้อจะขยับขึ้นไปที่ร้อยละ 3.9 ซึ่งเป็นผลกระทบชั่วคราวจากการเริ่มบังคับใช้ภาษีสินค้าและบริการ (GST) ในอัตราร้อยละ 5 ตั้งแต่เดือนมกราคม 2569 รวมถึงปัจจัยส่งผ่านราคาสินค้านำเข้าจากอินเดียซึ่งเป็นคู่ค้าหลัก ก่อนที่เงินเฟ้อจะเริ่มอ่อนตัวลงในปี 2570 เมื่อห่วงโซ่อุปทานโลกมีเสถียรภาพมากขึ้น

ภาพรวมภาคการเงินและการคลัง ในปี 2568 ภูฏานยังคงดำเนินนโยบายการเงินแบบผ่อนคลาย (Accommodative) โดยมี การปรับลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ขั้นต่ำ (MLR) ลงเหลือร้อยละ 6.1 เพื่อกระตุ้นการลงทุนภาคเอกชน แม้ว่าดุลบัญชีเดินสะพัดจะขาดดุลเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 28 ของ GDP จากการนำเข้าอุปกรณ์สำหรับขุดสินทรัพย์ดิจิทัล (Crypto Mining) จำนวนมาก แต่สถานะเงินทุนสำรองระหว่างประเทศยังปรับตัวดีขึ้นมาอยู่ที่ 1,116.3 ล้านดอลลาร์สหรัฐ จากรายได้การท่องเที่ยวและไฟฟ้าที่เพิ่มขึ้น ในด้านการคลัง คาดว่ารัฐบาลจะขาดดุลเพิ่มขึ้นในปี 2569-2570 จากการเร่งเบิกจ่ายงบประมาณภายใต้แผนพัฒนา

เศรษฐกิจฉบับที่ 13 และการปฏิรูปโครงสร้างภาษีที่อาจส่งผลกระทบต่อรายได้ในระยะสั้น

ประเด็นความท้าทายเชิงนโยบาย ปัญหาการย้ายถิ่นฐานของแรงงานทักษะสูงและกลุ่มคนรุ่นใหม่ ที่ออกไปแสวงหาโอกาสในต่างประเทศ (โดยเฉพาะออสเตรเลีย) ยังเป็นโจทย์สำคัญที่กระทบต่อขีดความสามารถในการแข่งขันและการพัฒนานวัตกรรมของประเทศ รัฐบาลจึงมุ่งเน้นการปฏิรูปภาคเอกชนและพัฒนาโครงการอย่าง Gelephu Mindfulness City (GMC) เพื่อสร้างงานที่มีคุณภาพและดึงดูดบุคลากรที่มีศักยภาพให้กลับมาขับเคลื่อนเศรษฐกิจในระยะยาว

ในปี 2568 ภูฏานเผชิญภาวะการขาดดุลบัญชีเดินสะพัดที่ขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญเป็นร้อยละ 28.0 ของ GDP เมื่อเทียบกับร้อยละ 14.3 ในปี ก่อนหน้า สาเหตุหลักมาจากการขาดดุลการค้าที่พุ่งสูงขึ้นเป็นร้อยละ 38.1 ของ GDP โดยปัจจัยกระตุ้นสำคัญคือการนำเข้าสินค้าทุนกลุ่มอุปกรณ์ขุดคริปโตเคอร์เรนซีของบริษัท Bitdeer Technologies Group มูลค่าเกือบ 500 ล้านดอลลาร์สหรัฐ อย่างไรก็ตาม การขาดดุลในส่วนนี้ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อทุนสำรองระหว่างประเทศของภูฏาน เนื่องจากเป็นการใช้เงินทุนโดยตรงจากนักลงทุนต่างชาติ

สำหรับภาคการส่งออก รายได้หลักของประเทศยังคงพึ่งพาการส่งออกพลังงานไฟฟ้าเป็นสำคัญ โดยในปี 2568 สินทรัพย์ต่างประเทศสุทธิของระบบธนาคารขยายตัวขึ้นร้อยละ 30.5 ซึ่งได้รับแรงหนุนจากรายได้การส่งออกไฟฟ้าพลังน้ำไปยังอินเดีย ประกอบกับการฟื้นตัวอย่างก้าวกระโดดของภาคบริการ โดยเฉพาะรายได้จากการท่องเที่ยวที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นร้อยละ 30 ซึ่งช่วยส่งเสริมสถานะเงินทุนสำรองระหว่างประเทศให้เพิ่มขึ้นเป็น 1,116.3 ล้านดอลลาร์สหรัฐ แม้ว่าการส่งออกสินค้าประเภทอื่นที่ไม่ใช่ไฟฟ้าจะยังคงอยู่ในระดับที่ทรงตัวเนื่องจากข้อจำกัดด้านการกระจายตัวของฐานการผลิต

แนวโน้มในอนาคตช่วงปี 2569-2570 คาดว่าดุลบัญชีเดินสะพัดจะเริ่มปรับตัวดีขึ้น โดยมีตัวเลขการขาดดุลลดลงมาอยู่ที่ประมาณร้อยละ 17.2 ของ GDP ในปี 2569 เนื่องจากคาดว่าจะไม่มีการนำเข้าอุปกรณ์ขุดคริปโตเคอร์เรนซีขนาดใหญ่อย่างต่อเนื่องเหมือนช่วงที่ผ่านมา ในขณะที่การส่งออกสุทธิมีแนวโน้มแข็งแกร่งขึ้นจากการส่งออกพลังงานไฟฟ้าที่สม่ำเสมอ อย่างไรก็ตาม ภูฏานยังคงต้องเผชิญกับปัจจัยเสี่ยงจากภายนอก เช่น ความผันผวนของราคาน้ำมันและสินค้าโภคภัณฑ์ในตลาดโลก รวมถึงภาวะเงินเฟ้อในอินเดีย ซึ่งเป็นคู่ค้าหลักที่ครองสัดส่วนการนำเข้ากว่าครึ่งหนึ่งของประเทศ

5. ข่าวสารด้านเศรษฐกิจและการลงทุน

นายกรัฐมนตรี เซอริง ต็อบเกย์ แห่งภูฏาน ได้เดินทางมากระชับความสัมพันธ์กับสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ (UAE) โดยใช้โอกาสจากการประชุม World

Governments Summit 2026 เชิญชวนให้นักลงทุนเข้ามาขยายความร่วมมือในด้านการค้าและการลงทุน โดยเฉพาะในภาคพลังงานหมุนเวียนที่ภูฏานมีศักยภาพสูงถึง 40 กิกะวัตต์ โดยมีแผนที่จะผลิตไฟฟ้าพลังงานสะอาดเพิ่มอีก 20,000 เมกะวัตต์ ภายใน 15 ปีข้างหน้า เพื่อต่อยอดสู่โครงการไฮโดรเจนสีเขียว ศูนย์ข้อมูลสีเขียว (Green Data Centers) และการประมวลผล AI ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ยังมุ่งเน้นการดึงดูดการลงทุนในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Wellness) ตามโมเดลการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ และการทำฟาร์มเกษตรอินทรีย์ เพื่อยกระดับเศรษฐกิจของประเทศควบคู่ไปกับการรักษาจุดแข็งในฐานะประเทศที่ปล่อยคาร์บอนสุทธิเป็นลบ (Carbon Negative)⁷

ADB ได้อนุมัติแพ็คเกจเงินทุนช่วยเหลือจำนวน 25 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพื่อสนับสนุนโครงการส่งเสริมการค้าและกระจายความหลากหลายทางเศรษฐกิจของภูฏาน โดยแบ่งเป็นเงินกู้เชิงนโยบาย 13 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และเงินบริจาค 12 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพื่อแก้ปัญหาเชิงโครงสร้างของประเทศที่มักพึ่งพารายได้จากเกษตรกรรมที่ไม่ก่อด้านและเผชิญกับต้นทุนโลจิสติกส์ที่สูงจากสภาพภูมิประเทศที่เป็นพื้นที่ปิดและไม่มีทางออกสู่ทะเล เงินทุนก้อนนี้ จะมุ่งเน้นไปที่ การปฏิรูปกฎระเบียบและระบบดิจิทัลในขั้นตอนทางศุลกากร เพื่อเปิดทางให้ภาคเอกชนและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเข้าถึงตลาดโลกได้ง่ายขึ้น พร้อมดึงดูดการลงทุนจากต่างชาติในอุตสาหกรรมเป้าหมาย ซึ่งไม่เพียงแต่จะช่วยเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันในการส่งออก แต่ยังหวังผลในการสร้างงานให้คนรุ่นใหม่และเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจในระยะยาวภายใต้กรอบการพัฒนาที่ยั่งยืน และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมตามแผนพัฒนาประเทศฉบับที่ 13⁸

สายการบิน Drukair เตรียมขยายความถี่เที่ยวบินเส้นทางสิงคโปร์-พารา เป็น 3 เที่ยวบินต่อสัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 16 พฤษภาคม 2569 เพื่อเพิ่มความยืดหยุ่นให้นักท่องเที่ยวตามแนวทาง "High Value, Low Volume" โดยสิงคโปร์จะทำหน้าที่เป็นจุดเชื่อมต่อสำคัญสำหรับชาวภูฏานในออสเตรเลียที่มีจำนวนกว่า 37,500 คน รวมถึงนักท่องเที่ยวจากอเมริกาเหนือ นอกจากนี้ Drukair ยังได้ยกระดับบริการทางการบินด้วยเครื่องบินเจ็ทส่วนตัว และเฮลิคอปเตอร์เพื่อรองรับการเดินทางไปยังพื้นที่ห่างไกลและโครงการ GMC ซึ่งเป็นหัวใจหลักในการสร้าง

งานและดึงดูดแรงงานทักษะสูงให้กลับมาพัฒนาประเทศในอนาคต⁹

รัฐบาลภูฏานได้ดำเนินการทยอยจำหน่าย Bitcoin ออกไปแล้วประมาณร้อยละ 70 ของปริมาณการถือครองเดิมในช่วงเดือนตุลาคม 2567 โดยรายการโอนล่าสุดเมื่อวันพฤหัสบดีที่ผ่านมา มีจำนวนประมาณ 319.7 BTC คิดเป็นมูลค่าสูงถึง 22.68 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งมูลค่าการจำหน่ายเฉพาะในปี 2569 เพียงปีเดียวพุ่งสูงกว่า 215.7 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ส่งผลให้ปัจจุบันรัฐบาลคงเหลือการถือครองสินทรัพย์ดิจิทัลอยู่ที่ 3,954 BTC หรือประมาณ 280.6 ล้านดอลลาร์สหรัฐเท่านั้น การปรับเปลี่ยนกลยุทธ์โดยการเร่งจำหน่ายสินทรัพย์ในปริมาณมหาศาลนี้สะท้อนถึงการตัดสินใจที่สวนทางกับสถาบันการเงินรายใหญ่ทั่วโลกที่ยังคงสะสมสินทรัพย์เพิ่มเติม โดยนักวิเคราะห์คาดการณ์ว่ารัฐบาลอาจยุติหรือลดระดับการทำเหมืองขุดด้วยพลังงานน้ำลง เนื่องจากปัจจัยด้านต้นทุนและระดับความยากในการขุดที่เพิ่มขึ้นหลังปรากฏการณ์ Halving จนทำให้การจัดสรรทรัพยากรไฟฟ้าเพื่อจำหน่ายแก่ประเทศอินเดียโดยตรงกลายเป็นทางเลือกที่มีความคุ้มค่าเชิงเศรษฐกิจมากกว่าในปัจจุบัน¹⁰

สำนักนโยบายและแผน
เมษายน 2569

⁷ <https://www.zawya.com/en/business/energy/bhutan-pm-seeks-uae-investment-in-renewable-energy-h4bxtji>

⁸ <https://news.fundsforngos.org/2026/02/11/adb-partnership-helps-bhutan-expand-trade-and-build-a-resilient-economy/>

⁹ <https://alvinology.com/2026/04/19/drukair-boosts-singapore-paro-flights-to-strengthen-bhutans-global-connectivity/>

¹⁰ <https://www.coindesk.com/markets/2026/04/11/bhutan-has-sold-70-of-its-bitcoin-in-18-months-it-may-have-stopped-btc-mining-too>